

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

COM(1998)585

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ: ΕΝΑΣ ΒΑΣΙΚΟΣ ΠΟΡΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

**ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ**

Κεφάλαιο II : Η κοινωνία των πληροφοριών και ο δημόσιος τομέας

47. Η συζήτηση για τις πληροφορίες του δημόσιου τομέα πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της **νεοεμφανιζόμενης Κοινωνίας των Πληροφοριών**. Οι νέες Τεχνολογίες των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών αλλάζουν με ταχύ ρυθμό τους τρόπους λειτουργίας των φορέων του δημόσιου τομέα, γι' αυτό ο **έγκαιρος διάλογος για τις πληροφορίες του δημόσιου τομέα** είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

II.1 Ηλεκτρονική κυβέρνηση

48. Η **νεοεμφανιζόμενη Κοινωνία των Πληροφοριών**, που οδηγείται κυρίως από μια συνεχώς αυξανόμενη και διαδεδομένη χρήση τεχνολογιών των πληροφοριών και επικοινωνιών, επηρεάζει όλο και περισσότερο το δημόσιο τομέα. Οι δημόσιες διοικήσεις ακολουθούν το παράδειγμα του ιδιωτικού τομέα και επωφελούνται από το τεράστιο δυναμικό των τεχνολογιών αυτών για να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητά τους. Η εξέλιξη αυτή χαρακτηρίζεται συχνά «**ηλεκτρονική κυβέρνηση**» και καλύπτει τόσο την εσωτερική όσο και την εξωτερική εφαρμογή Τεχνολογιών των Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στο δημόσιο τομέα.

49. Η σημασία της εξέλιξης αυτής αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο σε πολλές χώρες του κόσμου. Στην Ευρώπη πραγματοποιούνται πειράματα σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης – τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό – για βελτίωση της λειτουργίας των σχετικών δημοσίων υπηρεσιών και για επέκταση της αλληλεπίδρασής τους με τον εξωτερικό κόσμο.

50. Πράγματι, η χρήση Τεχνολογιών των Πληροφοριών και Επικοινωνιών όχι μόνο βελτιώνει τις εσωτερικές λειτουργίες της δημόσιας διοίκησης, αλλά επίσης υποστηρίζει σημαντικά την επικοινωνία μεταξύ διαφόρων διοικήσεων καθώς και την αλληλεπίδραση με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Αυτό είναι ένα από τα βασικά στοιχεία της «**ηλεκτρονικής κυβέρνησης**»: φέρνει τους οργανισμούς του δημόσιου τομέα πιο κοντά στους πολίτες και τις επιχειρήσεις και οδηγεί σε καλύτερες υπηρεσίες του δημόσιου τομέα. Σε επίπεδο ΕΕ προγράμματα όπως το IDA και οι δράσεις στο εσωτερικό του Πέμπτου Προγράμματος-Πλαισίου για Ε&Α που αφορούν τις δημόσιες διοικήσεις ενισχύουν την πρόοδο στον τομέα αυτό.

51. Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής κυβέρνησης μπορούν γενικά να διακριθούν με βάση τις τρεις κύριες λειτουργίες που καλύπτουν.

Υπηρεσίες πληροφόρησης για την ανάκληση διαλεγμένων και ταξινομημένων πληροφοριών όταν ζητηθούν (π.χ. θέσεις WWW).

Υπηρεσίες επικοινωνιών για αλληλεπίδραση με άτομα (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) ή ομάδες ατόμων (π.χ. μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή χώρων συζητήσεων).

Υπηρεσίες συναλλαγών για την αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών σε απευθείας σύνδεση ή για την υποβολή δεδομένων (π.χ. έντυπα δημοσίων υπηρεσιών, ψήφος).

Στον πίνακα 1 παρουσιάζεται μια γενική επισκόπηση των πιθανών υπηρεσιών και των τομέων εφαρμογής τους.

Πίνακας 1

Τυπολογία των υπηρεσιών ηλεκτρονικής κυβέρνησης

	Υπηρεσίες πληροφόρησης	Υπηρεσίες επικοινωνιών	Υπηρεσίες συναλλαγών
Καθημερινή ζωή	Πληροφορίες για την εργασία, τη στέγαση, την εκπαίδευση, την υγεία, τον πολιτισμό, τις μεταφορές, το περιβάλλον κτλ.	Χώροι συζητήσεων αφιερωμένοι σε ερωτήματα για την καθημερινή ζωή. Πίνακας ανακοινώσεων για θέσεις απασχόλησης ή κατοικία	Π.χ. κράτηση εισιτηρίων, εγγραφές σε μαθήματα
Τηλεδιοίκηση	Ευρετήριο δημοσίων υπηρεσιών Οδηγός διοικητικών διαδικασιών Δημόσια μητρώα και βάσεις δεδομένων	Επαφή με δημόσιους υπαλλήλους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	Ηλεκτρονική υποβολή συμπληρωμένων εντύπων
Πολιτική συμμετοχή	Νόμοι, κοινοβουλευτικά έγγραφα, πολιτικά προγράμματα, έγγραφα διαβουλεύσεων Γενικές πληροφορίες για διεργασίες λήψης αποφάσεων	Χώροι συζήτησης αφιερωμένοι σε πολιτικά ζητήματα Επαφή με πολιτικούς μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	δημοψηφίσματα εκλογές σφυγομετρήσεις κοινής γνώμης

Πηγή: Institute of Technology Assessment, Austrian Academy of Sciences and Centre for Social, Ενημερωτικό έγγραφο για διάσκεψη «η κοινωνία των πληροφοριών, η διοίκηση πιο κοντά στους πολίτες», Νοέμβριος 1998 (διοργανώθηκε από το Centre for Social Innovation για λογαριασμό του Information Society Forum/Work Group 5/Public Administration).

1. Οι υπηρεσίες συναλλαγών θεωρούνται γενικά ως το μέλλον της ηλεκτρονικής κυβέρνησης, δεδομένου ότι τα έντυπα διαδραματίζουν βασικό ρόλο σε όλες τις διοικητικές διαδικασίες. Σε μια πρόσφατη γερμανική μελέτη Delphi, οι εμπειρογνώμονες που ερωτήθηκαν θεώρησαν ότι οι υπηρεσίες συναλλαγών θα γίνουν πραγματικότητα κατά τα 10 επόμενα έτη. Εκτιμάται ότι στις ΗΠΑ ήδη 40% όλων των εντύπων της δημόσιας διοίκησης διατίθενται ηλεκτρονικά. Αυτός ο τρόπος επαφής με τη διοίκηση μπορεί να μειώσει σημαντικά το διοικητικό φόρτο τόσο για τους πολίτες όσο και για τις επιχειρήσεις.

Το σχέδιο TESS (Telematics for Social Security - Τηλεπληροφορική για την κοινωνική ασφάλιση), που χρηματοδοτείται υπό το πρόγραμμα IDA, έχει ως στόχο την απλοποίηση και την επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η πρόσβαση των πολιτών στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης τις οποίες δικαιούνται. Ο στόχος είναι η ανακατάσταση των εντύπων παροχής στοιχείων με την ηλεκτρονική ανταλλαγή στοιχείων. Οι δύο κύριοι τομείς που καλύπτονται σήμερα από το TESS είναι οι συντάξεις λόγω γήρατος (για να εξασφαλιστεί ότι οι μετανάστες εργαζόμενοι θα λαμβάνουν τις συντάξεις που δικαιούνται) και η διευκόλυνση της επιστροφής των εξόδων για κοινωνικές παροχές σε είδος (όπου το κράτος μέλος στο οποίο χορηγείται η κοινωνική παροχή σε είδος είναι διαφορετικό από το κράτος μέλος στο οποίο είναι ασφαλισμένος ο εργαζόμενος).

2. Η αναδιοργάνωση των δημόσιων υπηρεσιών μπορεί να απαιτήσει σημαντικές επενδύσεις των κρατικών οργανισμών σε όλα τα επίπεδα καθώς και αλλαγή νοοτροπίας. Αξίζει όμως τον κόπο να γίνει αυτό, λόγω των αποτελεσμάτων που θα προκύψουν. Η «ηλεκτρονική κυβέρνηση» οδηγεί σε δημόσια υπηρεσία που λειτουργεί καλύτερα και βρίσκεται πιο κοντά στους πολίτες της.

Κεφάλαιο III : Ζητήματα συνδεδεμένα με την πρόσβαση στις πληροφορίες του δημόσιου τομέα και την εκμετάλλευσή τους

18. Η πρόσβαση στις πληροφορίες του δημόσιου τομέα καθώς και η εμπορική εκμετάλλευση των πληροφοριών αυτών συνδέεται με ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων που χρειάζονται προσεκτική εξέταση. Αυτά κυμαίνονται από τον ορισμό των πληροφοριών του δημόσιου τομέα ως τα ζητήματα τα σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής και τη νομική ευθύνη.

19. Τα ερωτήματα που εμφανίζονται μετά από κάθε τμήμα έχουν μόνο σκοπό την καθοδήγηση. Οι αναγνώστες καλούνται να αντιμετωπίσουν το ζήτημα με μια ανοικτή και καινοτόμο προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους τομείς που εξετάζονται στο παρόν έγγραφο καθώς και άλλα ζητήματα τα οποία θεωρούν σημαντικά.

III.1 Ορισμοί

Πληροφορίες του δημόσιου τομέα

20. Ο ορισμός των πληροφοριών του δημόσιου τομέα είναι σημαντικός γιατί θα βοηθήσει στον καθορισμό του πεδίου κάλυψης των απαντήσεων στην παρούσα Πράσινη Βίβλο και των πιθανών δράσεων συνέχειας.

21. Ο ορισμός του δημόσιου τομέα διαφέρει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Στους νόμους και τις συζητήσεις για την πρόσβαση στις πληροφορίες του δημόσιου τομέα, εμφανίζονται τρεις πιθανές:

- **Η λειτουργική προσέγγιση**, σύμφωνα με την οποία ο δημόσιος τομέας περιλαμβάνει τους οργανισμούς με κρατική εξουσία ή καθήκοντα δημόσιας υπηρεσίας¹⁹.
- **Η νομική/θεσμική προσέγγιση**: μόνο οι οργανισμοί που αναφέρονται ρητώς στους σχετικούς νόμους έχουν χαρακτήρα δημόσιου τομέα.

¹⁹ Η οδηγία 90/313/ΕΟΚ εξαιρεί από τον ορισμό των οργανισμών του δημόσιου τομέα τους φορείς που ασκούν δικαστική ή νομοθετική εξουσία. Προβλέπει ότι οι εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές δημόσιες αρχές που έχουν ευθύνες και κατέχουν πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον θα πρέπει να θέτουν τις πληροφορίες αυτές στη διάθεση οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου της ζητήσει, ασχέτως του εάν το πρόσωπο αυτό έχει νόμιμο συμφέρον ή όχι. Δεδομένου ότι σκοπός της είναι η προώθηση της προστασίας του περιβάλλοντος, δεν θίγονται εμπορικά ζητήματα. Γίνεται αναφορά σε συγκεκριμένες διατάξεις της οδηγίας αυτής, σε σχετικά τμήματα του II. Όλες οι δράσεις που θα προκύψουν από την παρούσα Πράσινη Βίβλο δεν θα επηρεάσουν την πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον όπως προβλέπεται από την οδηγία αυτή, η οποία ενδέχεται να αναθεωρηθεί το 1998, ούτε το σχετικό "κοινοτικό"

- **Η χρηματοοικονομική προσέγγιση**, σύμφωνα με την οποία ο δημόσιος τομέας περιλαμβάνει όλους τους οργανισμούς οι οποίοι χρηματοδοτούνται κυρίως από τα δημόσια ταμεία (δηλαδή που δεν λειτουργούν σύμφωνα με τους συνήθεις κανόνες της αγοράς).

Οποιαδήποτε μεθοδολογική προσέγγιση επιλεγεί, θα λαμβάνονται υπόψη οι πληροφορίες του δημόσιου τομέα σε διάφορα επίπεδα διοίκησης, το κεντρικό, το περιφερειακό και το τοπικό.

Σε όλες τις περιπτώσεις, οι εταιρείες κρατικής ιδιοκτησίας που λειτουργούν υπό καθεστώς ελεύθερης αγοράς και υπόκεινται στη νομοθεσία του ιδιωτικού τομέα και του εμπορίου δεν καλύπτονται από κανέναν από τους ορισμούς αυτούς.

Είδη πληροφοριών του δημόσιου τομέα

1. Οι πληροφορίες του δημόσιου τομέα μπορούν να ταξινομηθούν με διαφορετικούς τρόπους. Μια πρώτη πιθανή διάκριση είναι η διάκριση μεταξύ **διοικητικών** και **μη διοικητικών** πληροφοριών. Η πρώτη κατηγορία αναφέρεται στη λειτουργία της ίδιας της κυβέρνησης και της διοίκησης ενώ η δεύτερη κατηγορία αναφέρεται σε πληροφορίες για τον εξωτερικό κόσμο που συλλέγονται στο πλαίσιο της εκτέλεσης των καθηκόντων των δημόσιων αρχών (γεωγραφικές πληροφορίες, πληροφορίες για επιχειρήσεις, για Ε&Α κτλ).

2. Στο εσωτερικό των διοικητικών πληροφοριών μπορεί να γίνει μια περαιτέρω διάκριση μεταξύ πληροφοριών που έχουν **θεμελιώδη σημασία για τη λειτουργία της δημοκρατίας** (νομοθεσία, νομολογία, κοινοβουλευτικές πληροφορίες) και πληροφοριών που **δεν έχουν τέτοιο θεμελιώδη χαρακτήρα**.

3. Μια άλλη πιθανή διάκριση χωρίζει τις πληροφορίες σ' αυτές που έχουν **σημασία για το ευρύ κοινό** (όπως κοινοβουλευτικές πληροφορίες) ή για ένα πολύ περιορισμένο σύνολο ατόμων που έχουν **άμεσο συμφέρον**.

4. Από την άποψη της αγοράς, οι πληροφορίες μπορούν να διαιρεθούν ανάλογα με την (δυναμική) **οικονομική αξία τους**. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τόσο οι διοικητικές όσο και οι μη διοικητικές πληροφορίες μπορούν να έχουν σημαντική αγοραία αξία.

5. Οι προαναφερθείσες διακρίσεις μπορεί να έχουν συνέπειες όσον αφορά τον τρόπο αντιμετώπισης των διαφόρων ειδών πληροφοριών: μπορούν να έχουν σημαντική επίδραση σε ζητήματα όπως η τιμολόγηση και τα συγγραφικά δικαιώματα και να άπτονται λεπτών ζητημάτων όπως η προστασία των δεδομένων.